

Aaviste' Avviisi

Puheenjohtajan palsta

Tervehdys sukulaiset

Uusi hallitus on ehtinyt pitää muutaman kokouksen ja vaihtaa runsaasti sähköpostia toimikautensa aluksi. Työskentely on tuntunut luontevalta ja jokaiselle on löytynyt jotain tehtävää.

Lisäksi olen saanut jotakin yhteydenottoja koskien seuran toimintaa ja toivonkin, että saisin niitä tulevaisuudessakin, koska niistä on paljon apua toiminnan suunnittelussa ja toteutuksessa. Esimerkiksi tällaisen aktiivisuuden ansiosta Etelä-Suomessa järjestetään kesän toinen sukutapaaminen elokuussa.

Hallituksessa on mietitty tulevaa toimintaa ja suurin kehityshanke, joka on aloitettu, on seuran omien sivujen julkaiseminen. Sivut eivät tietenkään ole itsetarkoitus ja tulevaisuus näyttää kuinka hyvin onnistumme tekemään sisältöä niille. Mahdollisuudet ainakin ovat rajoittamattomat ja ajan myötä niihin varmasti kertyy erilaista materiaalia, joka kertoo omaa tarinaansa.

Kevät on edennyt jo varsin pitkälle ja ajatukset alkavat kääntyä kohti tulevaa kesää ja kalentereihin voi merkitä päivän su 28.6, jolloin järjestetään sukutapaaminen Pielaveden Laukkala - Sulkavan metsästysmajalla.

“Yksi kuva kertoo enemmän kuin tuhat sanaa” lausahdus on tullut minulle tutuksi opettajana ja kesän tapaamisen teemana ovatkin vanhat valokuvat. On kiehtovaa katsoa vanhoja kuvia ja yrittää tunnistaa kuvassa olevia henkilöitä tai paikkoja. Kukapa ei olisi katsonut vanhoja luokkakuvia ja muistellut kouluaikaansa. Kuvat kertovat paljon tietoa menneestä ajasta, tavalla jota muuten ei olisi mahdollista saada. Tutut paikat esiintyvät uudesta näkökulmasta.

Vanhat valokuvat säilyvät vaihtelevasti ja ne rapistuvat vääjäämättä ajan myötä tai saattavat kadota vaikka muuttaessa. Seuralla onkin tarkoitus alkaa kerätä tapaamisien yhteydessä vanhoja kuvia ja niiden tietoja talteen myöhempää käyttöä varten.

Toivotan mukavaa kevään katkoa ja toivottavasti nähdään kesän tapaamisissa.

Pääsiäisenä 2009 Kajaanissa Pasi Auvinen

Tässä lehdessä

**Puheenjohtajan
palsta**

**Skutapaaminen
Pielavedellä 28.6.2009**

**Skutapaaminen
Järvenpäässä 8.8.2009**

**Sukuseuralle omat
nettisivut**

**Auvinen Matti
Petterin kolmas poika-
tarinan jatko-osa**

**Auviselle
kuolemantuomio
noitavainossa**

**Erkki Auvinen
1967-2009**

Ruokapuhetta

**Savolaisia
elämänohjeita**

SUKUTAPAAMINEN YLÄ-SAVOSSA PIELAVEDELLÄ su 28.6.2009

Sukuseura järjestää tapaamisen kesällä sunnuntaina 28.6 Pielavedellä Laukkala - Sulkavan metsästysmajalla. Tapaamiseen toivotaan mahdollisimman laajaa osanottoa.

Tapaamisen teema ovat vanhat valokuvat, joita toivotaan osallistujien tuovan mukanaan. Paikalle pyritään hankkimaan teknisiä apuvälineitä, jotka helpottavat kuvien esittämistä. Tapaamisen yhteydessä on tarkoitus myös skannata vanhoja kuvia sukuseuran käyttöön.

Työn helpottamiseksi valokuvista voisi kirjoittaa valmiiksi erilliselle paperille kuvassa olevien henkilöiden nimet, ajan, paikan sekä mahdollinen tapahtuma, johon kuva liittyy. Halutessaan kuvat voi jättää myös myöhemmin skannattavaksi. Tällöin mukaan tulisi liittää kirjekuori, jossa on palautusosoite ja yllä mainittu selostus kuvista. On myös mahdollista lahjoittaa kuvat sukuseuran käyttöön.

Tapaamisen ohjelman on muodostunut hallituksen suunnittelemana seuraavanlaiseksi.

Vapaaehtoinen osuus, johon halukkaat voivat osallistua:

Klo 10 Kirkko: Halukkaat voivat osallistua jumalanpalvelukseen. Kyseessä on ehtoollisjumalanpalvelus, joka kestää noin 1,5 tuntia.

Klo 11.30 Mahdollisuus vieraila haudoilla

Klo 12 Yhteinen lähtö metsästysmajalle kirkon parkkipaikalta. Kirkolta joukkoa johdattaa Tuomo Auvinen. Metsästysmajalle voi saapua myös suoraan ilman, että osallistuu jumalanpalvelukseen.

Varsinainen ohjelma Laukkala - Sulkavan metsästysmajalla:

Klo 13 Tervetuloa metsästysmajalle

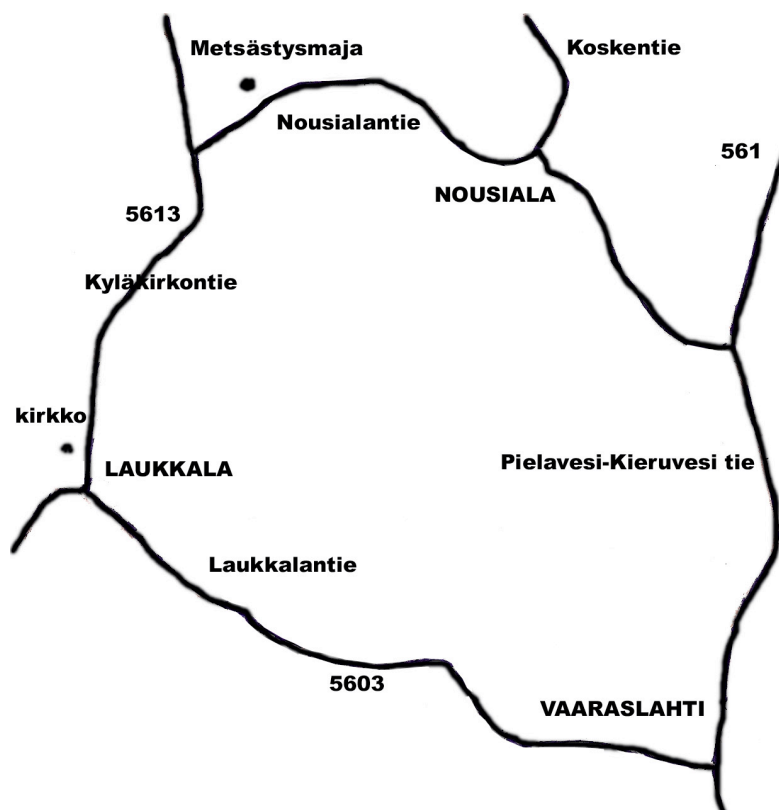
- Ruokailu; lohikeitto, juoma, leipä

Klo 14 Teema vanhat valokuvat

- Kuvankäsittelystä puhuminen ja jotain esimerkkejä
- Osallistajat voivat esitellä omia kuvia. Paikalle pyritään tuomaan teknisiä välineitä helpottamaan näyttämistä.
- Halukkaat voivat skannauttaa omia kuviaan seuran kuva-arkistoon.
- Vapaata seurustelua ja kahvi

Klo 18 Savusauna lämpää Tervaharjulla.

- Vapaata seurustelua (lettuja, makkaraa tarjolla)

Kartta metsästysmajan sijainnista

Ajo-ohje:

Pielaveden suunnasta: Vaaraslahdesta ajetaan Laukkalaan noin 10 km ja käännetään Kyläkirkkotielle. Sitä ajetaan Nausialantien risteykseen, josta käännetään ja ajetaan noin 300 m, jolloin metsästysmaja jää tien vasemalle puolelle.

Kiuruveden suunnasta: Käännyttään Pielavesi-Kiuruvesitieltä Nausialantielle ja ajetaan noin 8-9km ja metsästysmaja on noin 300m ennen Kyläkirkontien risteystä oikealla puolella.

ILMOITTAUTUMINEN

Ruokailua varten tapaamiseen tulisi ilmoittautua etukäteen. Ilmoittautumisia vastaanottaa Paavo Leppänen. Paavolle voi ilmoittautua sähköpostitse paavo.leppanen@pp.inet.fi, puhelimitse 0405060171 tai postitse Puustellintie 15 72400 Pielavesi. Ilmoittautumisaikaa on toukokuun loppuun saakka.

Ateriamaksu on 5 euroa yli 15-vuotialta. Ateriamaksu kerätään paikan päällä.

ETELÄN SUKUTAPAAMINEN 8. ELOKUUTA JÄRVENPÄÄSSÄ

Etelä- Suomen sukutapaaminen järjestetään tänä vuonna tutustumalla Tuusulan rantatien kulttuurikohteisiin, varsinkin savolaistaustaisiin kohteisiin ja vapaaseen yhdessäoloon. Tapaaminen on lauantaina 8.elokuuta ja aloitamme klo 12.

Ilmoittautumia mukaan voi lähettää osoitteeseen heikki.auvinen@arek.fi tai tekstiviestillä 040 586 1714 tai rimpauttamalla samaan numeroon.

Ajo-ohje:

Ajo-ohjeena elokuun 8. päivän etelän sukutapaamiselle: Tuusulassa Krapin parkkipaikka Rantatie 2. Tavataan siellä kello 11.30. Suunnitelmana on tutustua Halosenniemeen, taiteilija Pekka Halosen ateljeekotimuseoon ja Aholaan, kirjailija Juhani Ahon elämän työstä kertovaan näyttelyyn. Sen jälkeen palaamme Kripiin, jossa ruokaillaan.

SUKUSEURALLE OMAT NETTISIVUT

Sukuseuran uuden hallituksen ensimmäisiä tehtäviä on ollut perustaa yhdistykselle omat verkkosivut ja ne löytyvät osoitteesta www.sukuseura-auviset.fi. Sivut saatiin toimintaan helmikuussa 2009 ja sivujen palvelintila otettiin Kotisivukone-palvelusta.

Verkkosivujen rakentaminen on ikuisuusprojekti, sillä ne eivät "valmistu" lopullisesti koskaan. Hallituksen tärkeimpiä tehtäviä tulevaisuudessa onkin sivujen sisällön ja rakenteen kehittäminen sekä ideoiminen.

Sivujen nykyisessä versiossa voidaan julkaista mm. uutisia ja kuvia, mutta palveluja on mahdollista laajentaa tarpeen mukaan esimerkiksi perustamalla keskustelufoorumi, jossa voi käydä "keskustelua" verkon kautta. Sivuilta on lomake, jonka kautta voi lähettää ehdotuksia ja kuulumisia seuralle. Sivuja kannattaa käydä katsomassa aika ajoin ja tulevaisuudessa Avviisit julkaistaan sivuilla sähköisinä versioina.

[Etusivu](#)[Kuva-albumi](#)[Uutiset](#)[Yhteystiedot](#)[Ota yhteyttä](#)[Hallitus](#)[AVVIISI](#)

Ylä-Savon Auviset Ry

Ylä-Savon Auviset on Auvisten oma sukuseura, jonka tarkoituksena on selvittää suvun vaiheita ja historiaa, vaalia suvun perinteitä ja edistää yhteenkuuluvaisuutta jäsentensä keskuudessa.

Yhteystiedot

Ylä-Savon Auviset ry
Pasi Auvinen
Koukkutie 20 B

AUVINEN MATTI PETTERIN KOLMAS POIKA

Kertomus on Eila Auvisen kirjoittama ja jatkoa 2006 julkaistuun Avviisiin.

Matti puolustamassa isänmaata

” OLIMME NUORIA, ELÄMÄMME PALOITELTIIN,
MIELTÄMME KYLMI, ISÄNMAATA PALELI.

Monelle soi kellot, hautaan kätettiin, siunattiin
rukoiltiin....” Ina Kukkonen

Sodat ovat aina tulleet kysymättä. Talvisota ja
jatkosota sivusivat Matin elämää. Hän joutui
rintamalle neljän veljensä tavoin.

Palveluspaikaksi tuli KTR3 osasto Näkkijärvellä

Viipurin lähellä. Myöhemmin hän oli Rukajärven suunnalla Kolvasjärvellä, Omeliassa,
Otrosevaarassa ja Ontajoella. Matti haavoittui 1940 Viipurissa. Kotiutus tapahtui
16.12.1941. Sotilasarvoltaan hän oli korpraali.

Kotiutuminen tapahtui jouluksi, mikä ilahdutti erikoisesti perhettä. Puhelinsoitto kertoi Matin
tulevan Ryönänjoen asemalle. Appi kiirehti hakemaan hänet hevosella. Reki ajettiin kotona
lämmitetyn saunan eteen. Kaikki vaatteet riisuttiin kuumaan saunaan ja sotilas peseytyi
pukeutuen puhtaisiin vaatteisiin. Sota Matin kohdalta oli ohi, talo sai isännän takaisin.
Iloittiin sitä, että isä oli palannut kotiin paksuine turkkeineen ja samoin Bertta-tamma.

Sota- aika jatkui. Ala–Auvilan veljessarja antoi kalliin uhrinsa kahden veljeksensä Kallen ja
Maunon jäädessä sotamatkalleen.

Tervaharjulla elettiin luontaistalouden turvin sota-aikanakin. Ei ollut puutetta ruuasta, kun
karja tuotti lihaa ja pellot kasvoivat viljaa. Isovanhemmat Matti ja Olga olivat työteliäitä.
Heidän avullaan talo selviytyi myös Matin ollessa sodassa.

” Joka päivä edessä tyhjä lehti, minä kirjoitan ja pidän sen avoimena.”
Mirkka Rekola

Elämää toisen maailmansodan jälkeen

Isän kotiutumisen jälkeen vuonna 1942 joulukuussa syntyi taloon tytär. Kaksi poikaa sai leikkikaverin. Tomera Marja – Leena olisi haluttu kastaa Eeva-Leenaksi, mutta Aino – äiti ei halunnut, että hänen kutsuttaisiin ”levaksi,” mikä on tavallinen väännös Eevasta.

Jatkosodan loppumisen lähetessä alkoi Sulkavallekin tulla uusia asukkaita. Siirtokarjalaisten, sekä rintamiesten asuttaminen alkoi. Tervaharjulla seurattiin miten asuttaminen sivuasi talon tiluksia. Luovutuksilta välttyttiin.

Vuonna 1948 syntyi kolmas poika Tuomo Antero. Suhteellisen iäkkäät vanhemmat kasvattivat talon tulevan isännän. Uusi vuosikymmen 50-luku oli kaikkialla rakentamisen aikaa. Rakennettiin taloja, tehtiin peltoja synnyttiin paljon lapsia. Kehitys oli nopeaa. Matti ja Aino olivat edistyksellisiä. Hankittiin koneita avuksi esimerkiksi Zetor-merkkisen traktorin. Traktori toimi voimanlähteenä monelle koneelle.

Pojat alkoivat toimia koneiden kanssa muokaten kylväen ja niittäen sekä tehden metsätöitä. Samalla vuosikymmenellä Matti menetti appivanhempansa Matin ja Olgan.

Olga Nousiainen kuoli saunan tulipesää sytyttäessään maaliskuussa Marian päivän aattona vuonna 1952. Marja-Leena, lapsenlapsi löysi hänet, kun kaikki oli jo ohi. Tomera emäntä tavoitti määränpänsä työn ääressä..

Matti Nousiainen menehtyi rankametsään 82 vuoden ikäisenä vuonna 1956 lokakuussa. Tyttären Tapio-poika löysi hänet kirves kädessä metsästä.

Lapset alkoivat olla iässä, jolloin voivat auttaa ja vierasta apua ei enää niin paljon tarvittu. Lasten ollessa pieniä sukulaistyttöjen ja vieraittenkin apu oli tarpeen. Talon täyttivät omat nuoret jälkeläiset Eero, Tapio, Marja-Leena ja Tuomo.

Näytti siltä, että vanha asuinrakennus ei ollut korjattavissa nykyaikaiseksi asumukseksi. Päätettiin rakentaa uusi asuinrakennus. Se valmistui viisikymmentä-luvun lopulla. Talo rakennettiin tiilestä keskuslämmityksineen vessoineen ja vesijohtoineen. Vanha rakennus

purettiin ja sen mukana hävisi paljon menneisyyttä, ehkä jopa tulevaisuuden arvojen mukaan korvaamatonta.

Pojat olivat aikuisiässä tehden talossa kaikkea maanviljelykseen liittyvää, samoin Marja-Leena auttoi äitiä perusteellisella tomeruudellaan.

Kesällä olivat kasvimaat hyvin hoidettuja. Pihaan rakennettiin kasvihuone tarkoituksella hankkia tomaatin viljelyllä lisäänsioita. Pian kuitenkin vanhemmat pojat ajattelivat elämänsä uudella tavalla.

Sattuma kirvoitti Matti isännän tekemään päätöksen 1960-luvun vaihteessa, mikä vaikutti vanhimman pojan Eeron elämän tehtävän valintaan. Veljekset pyysivät vanhemmiltaan” kulkupeliä. Siksi he olivat ajatelleet moottoripyörää.

Matin ja Ainin lapset Tapio, Eero, Marja-Leena ja Tuomo

Matin ja Ainin avarakatseisuus ja harkitsevuus tulivat esille siinä kun Matti eräänä aamuna aamiaispöydässä naputteli sormiaan pöytään ja sanoi: ”Mitä jos ei osteta pojat moottoripyörää, vaan ostetaan auto, niin viette meitä äidin kanssa joskus kirkkoon.” Ostettiin Wartbug - henkilöauto, kun pojat olivat suorittaneet ajokortin opetteluvalla. Eero hankki pian liikenneluvan ja talontöiden ohella aloitti taksiliikenteen. Aino äiti toimi puhelinpäivystäjänä.

Epäselvyys talon jatkajasta vaivasi 1960-luvun alussa Mattia, kun näytti, että myöskään keskimäinen poika Tapio ei jäisi taloon. Tapio hankki oman ammatin ja työpaikan sekä avioitui vuonna 1964 siirtolaistytö Eila Saara Sinikka Parviaisen kanssa. Marja-Leena tytärkin hankki ammatin ja siirtyi 60-luvun puolivälissä omaan tehtävään ja

Matti ja Aino jäivät Tuomo-pojan kanssa pitämään taloa. Huoli talon jatkajasta vaivasi Mattia edelleen. Hän katsoi, että talo antaisi leivän tulevaisuudessakin. Matin halu käyttää koneita ei virinnyt, hän huolehti edelleen hevosista ja karjasta. Nuoret saivat hoitaa koneet. Tuomo oli talvisin Ruotsissa itsenäistymismatkalla 1970-luvulla. Nämä vuodet olivat raskaita jo vanhenevalle pariskunnalle. Karja tuli hoitaa ja se oli lähinnä Matin vastuulla. Tuomon palattua Ruotsista Matti siirsi isännöyden hänelle vuonna 1974. Matin elämäntyö alkoi olla tehty, mutta elämässä oli vielä paljon erilaista kokematta.

” Ilon onnen annan heitä askeleissaan seurata, siivilläsi heitä peitä, murheet kauas karkoita. Joka aamu alati uusi olkoon armosi”

Pentti Jaakko Ignatius

”Kolmas elämä”

Tuomon avioituttua Sinikka Tikkasen kanssa Matti oli väsynyt vastuuseen talosta. Ikä alkoi olla jo korkea ja terveyskään ei enää ollut parhaassa kunnossa. Hän halusi etäisyyttä siihen elämänpiiriin, missä hän oli työskennellyt yli neljäkymmentä vuotta. Hän antoi samalla vapauden nuorten yrittää omalla tavallaan nykyaikaisin menetelmin.

Matti ja Aino Iisalmen kodin edessä Kihmulassa.

Matti teki Ainon kanssa päätöksen siirtyä vähän kauemmaksi ja niin he muuttivat Iisalmeen. Kumpikin oli siinä vaiheessa vireitä henkisesti. Nyt heillä oli aikaa lukea, käydä eri paikoissa, Matin rakas harrastus musiikki sai toteutuksen hänen soittaessaan kannelta tai

näppäillessä pikku-urkuja. Raamattu sai päivittäisen lukijansa. Alleviivaukset raamatun tekstissä kertoivat vanhan miehen etsinnästä elämän totuutta. Koti ” Kihmulassa ”oli jokseenkin kaukana, että joka pyhä pariskunta olisi jaksanut mennä kirkkoon. Televisio oli apuna kirkon korvikkeeksi. Voimien ollessa tallella he nauttivat kovasti olostaan uudessa kodissaan.

Pariskunta seurasi tiivistä varsinkin alkuaikoina nuoren parin yrittämistä Tervaharjulla. He iloitsivat uusien isäntien edistymisestä.

Lapsen lapsia syntyi tusina. Isovanhemmat seurasivat heidän kehitystään, opiskelussa, musiikki - ja urheiluharrastuksia. Alkuvuosina siirryttyä Tervaharjulta Matti kävi muutamana vuonna kesälaitumella Sulkavalla Eero-pojan Vesalassa. Siellä hän puuhaili mitä puuhaili ja nautti luonnosta. 80-luvun alkupuolella Matti sairastui keuhkoveritulppaan. Sairaus sitoi ja vei voimia. Soittaminen väheni, mutta lukeminen ja muuten elämän tapahtumien seuraaminen jatkuivat aivan loppuaikoihin saakka. Askel ei ollut enää korkea polvet tulivat kankeiksi ja monet kivut veivät yöunet.

Muistikuvia Matista

” Kaikkien soisi pysyvän mielellään sen verran nuorina, että he säilyttäisivät osan myös nuoruuden hulluudestaan. Sillä muuten alkaa helposti pipoa kiristää, sydän lyö vain väkisin, ja syviä uurteita pakkaa kasvoille ennen aikojaan.”

Luonteenpiirteenä ensimmäisenä Matista nousee hänen ahkeruutensa ja tarkkuus. Musikaalisuus piiloutui raskaan työn ja arjen paineitten taa. Sosiaalinen kanssa käyminen rajoittui vähäiseksi, vaikka hänellä siihen olisi ollut halua. Uskonnollinen vakaumus oli hienovaraista, ei kiihkoilua, eikä korostunutta. Virren sävel hänen huulilla siivitti askareita ja auttoi rentoutumaan. Voimaa hän haki arkeen lukemalla ja seuraamalla aikaansa. Kädentaitoja hänellä oli esimerkiksi puutöissä. Oma tekemät sukset palvelivat häntä koko elämän.

Nuoruudessa myös urheilu olisi häntä kiinnostanut, mutta mahdollisuuksia pikku kylällä oli niukasti. Matti kannusti lapsiaan urheiluharrastuksen pariin paremmin kun opiskelusaavutuksiin.

Tuomo muistelee hiihtokilpailureissua isänsä kanssa: ”Aluemestaruuskilpailut pidettiin Laukkalassa. Matti- isä halusi lähteä sinne viemään poikia hevosella. Kyydissä pääsivät myös naapurin pojat. Hän olikin kiinnostuneempi lasten urheilu- kuin koulumenestyksestä. Matista oli mukavaa päästä tapaamaan kyläläisiä samalla hiihtoreissulla ja erityisesti hän oli mielissään kun sai tavata mestaripelimanni Tuure Niskasen. ”

Hänen kaksi rakasta harrastustaan musiikki ja urheilu kohtasivat oivalla tavalla.

Useimmilla meistä on pieniä paheita. Matin suhde esimerkiksi alkoholiin oli lääkkeen asteista. Sianporsittaja tarvitsi pienen tujauksen emakon annoksesta . Eläinlääkärin määräämästä reseptistä liikenä tilkka myös isännälle tarvittaessa. Pillilupi vierasvaraksi oli hänen suhteensa tupakkaan. Pitkän iän salaisuus olikin hänen terveissä elämäntavoissaan.

Ruokatottumukset olivat talonpoikaiset. Kokkelipiimä, varsinkin veli Paavon seurassa, lanttulaatikko ja ruisjauhoihin valmistettu puolukkapuuro, olivat tärkeitä sianlihan ohella. Palvattu liha talven jälkeen valmistettiin kesän särpimeksi. Heinämiehille palvattiin uusi erä. Syksyllä teurastettiin taas lampaita.

Aino-emännällä riitti kädet täynnä työtä, koska kaikki valmistettiin kotona. Matti huolehti karjasta, vaimon avustaessa lypsyaskareissa. Kutominen oli Ainon harrastus ja auttoi perhettä saamaan hyviä liinavaatteita. Matin ulkoiseen kuvaan kuului leveä vyö. Mitään arkista työtä hän ei tehnyt ilman sitä. Vyö oli omatekoinen, selkäpuolelta leveämpi. Se ei ollut tarkoitettu kannattamaan housuja, vaan toimimaan raskaassa työssä selän tukena.

Kiinnostus eläimiin oli Matilla merkittävä. Marja-tyttären mielestä on hauska muisto, kun isä oli lähtenyt rankametsään kissan kanssa.”Ninni –kissa oli” miilustanut ”Matin perässä. Kahvitauolla Matti oli kastanut pullan paloja kahvissa ja antanut niitä kissalle. Liekö kissa siksi kulkenut hänen perässään.”

Matin pojat olivat valmiita kepposiin. Eero halusi pitää kerran hauskaa isän kustannuksella. Matin lähtiessä hakemaan keittoa hellalta Eero vetäisi isänsä tuolin itsensä alle. Isä tuli keittolautasensa kanssa takaisin pöytään ja istui tyhjän päälle lattialle. Siinä olisi voinut sattua pahastikin, mutta poikia tilanne nauratti kovasti. Matista siinä ei ollut mitään huvittavaa.

Suuttuessaankaan Matti ei yleensä kiroillut. Usein hänen suustaan kuului vain ” kah, kah,” jolla hän korvasi kirosan, kun jokin asia meni pieleen.

Kohti iäisyysmatkaa

”Minun päiväni olivat määrätty ja kirjoitetut kaikki sinun kirjaasi, ennen kuin ainoakaan niistä oli tullut.

- Psalmi 139:16

Pitkä elämä sai tyynen päätöksen lisalmen sairaalassa 1.10.1989. Maallinen maja oli käytetty loppuun. Ankara sairaus sammutti elämän illansuussa kuulaana lokakuun päivänä.

Aino-vaimo oli etääntynyt elämästä myös hiljalleen. Matin kuolema siivitti myös hänen pois menoaan. Viisikymmentä seitsemän vuotta kestänyt avioliitto päättyi molempien kuolemaan vajaa kolmen kuukauden välein. Aino kuoli 21.12.1989 Marja-Leena tyttären syntymäpäivänä lisalmen sairaalassa.

Kaksi uurastajaa Matti ja Aino matkasivat viimeiseen leposijaansa Tervaharjun pihan kautta Laukkalan - hautausmaahan Matti ja Olga Nousiaisen viereen.

”Rukoile ja tee työtä ” toteutui heidän elämässään.

”Siellä vaiva vajavuus, kaikki raukeaapi. Uskovilles olo uus, luonas aukeaapi”

Aino 24.07.1962

Väinö Matti Akseli Auvinen; Matin lapsenlapsenlapsi.

AUVISELLE KUOLEMANTUOMIO NOITAVAINOISSA

KIRJOITTAJA MARJATTA HÄNNINEN O.S. AUVINEN

Povailletko, tulkitsetko unista tulevia tapahtumia tai arveletko omistavasi parantavat kädet? Tai oletko suutuspäissäsi toivonut jollekin pahaa ja kohde on sitten joutunutkin ahdinkoon?

On onni, että elät tällä vuosituhannella, etkä 1500 – 1700 -lukuilla, jolloin sinut olisi saatettu ilmiantaa noitana. Oikeudenkäynnin jälkeen sinulle olisi saatettu mätkäistä kuolemantuomio. Täytäntöönpanossa heilahtaisi pyövelin kirves tai roihuaisi noitarovio. Noituuden ja taikuuden ”harjoittajia” - tai siitä epäiltyjä - karsastettiin, koska heidän katsottiin olevan tekemisissä paholaisen kanssa.

Vainojen takaa löytyy myös kirkonmiehiä. Vuonna 1484 paavi Innocentius oli julkaissut bullaan, jossa hyväksyttiin noitien polttaminen.

Tuon ajan ”pimeän Pohjolan” noituuteen, taikuuteen ja noitaoikeudenkäynteihin perehtyneiden filosofian tohtorin, dosentti Marko Nenosen ja varatuomari Timo Kervisen tutkimuksista syntynyt kirja ”Synnin palkka on kuolema -suomalaiset noidat ja noitavainot 1500 – 1700 -lukuilla” on mielenkiintoista luettavaa.

Noituudesta epäilyihin ja tuomittuihin on yltänyt ainakin yksi Auvinen. Edellä mainitussa kirjassa hän esiintyy nimellä Auvoinen, alioikeuksien tuomiokoosteessa Auvinen.

Noitamies Antti Juhonpoika Auvoinen oli parantanut maaherra Michel Jordanin vaimon synnytystuskia loihtimalla: ”Pästä pica pindeheistä. Waimo vatzan vändeheistä.”

Antti Juhonpoika Auvoinen joutui oikeuteen Viipurissa v 1670 kerskailtuaan kapakassa yliluonnollisissa kyvyillään. Hänen todisteltiin paitsi auttaneen maaherran vaimoa tämän synnytystuskissa, myös harjoittaneen ylipäättään taikuutta ja ennustamista. Auvoinen oli nähnyt jäällä aivan kuin komppanian ratsumiehiä ja kokenut yliluonnollisia ilmiöitä. Hänet tuomitaan kuolemaan.

Kaikkia alioikeuksissa kuolemaantuomittuja ei suinkaan mestattu. Hovioikeus muutti suurimman osan tuomioista lievemmiksi. Usein syytetyn puolustajaksi astui tervejärkisiä ihmisiä niin tavallisen kansan kuin maallisen vallan, lääketieteen tai kirkonkin piiristä.

Moni ”noita” luokiteltaisiin nykyaikana todennäköisesti kansanparantajaksi tai luontaishoitajaksi. Ilmiannettujen joukossa oli varmasti myös mieleltään häiriintyneitä ihmisiä, jotka olisivat tarvinneet hoitoa eikä rangaistusta. Entä monenko ilmiannon takana oli itse asiassa naapurikateus, sillä 'noidat' olivat usein kohtalaisen hyvin toimeen tulevia tavallisia ihmisiä?

Ja sitten loppukevennys, vaiko loppukummallisuus:

Noitamies Antti Auvinen pyysi 1660-luvulla synnytykseen helpotusta loihtimalla ”Pästä pica pindehestä...” (samanlainen pyyntö löytyy Kalevalasta)

Itselläni on tallella pieni kortti tammikuulta v 1968. Poikamme Olli oli juuri syntynyt ja olin tullut laitokselta kotiin. Pakkanen paukkui, ovikello soi. Työtoverini seisoi ovella kukkapuskan ja pienen kortin kanssa. Kortissa luki:

”Pääsi piika pintehestä, vaimo vatsan vääntehistä”.

Siis aika tarkalleen 300 vuotta kuolemantuomioon johtanutta loitsunlukua myöhemmin vaiva oli sama ja asiaan liittyi taaskin Auvinen, tosin ”loitsun” kohteena ja pinteestä jo päässeenä.

Erkki Tapio Auvinen 1967-2009

Maaliskuussa sain murheellisen viestin Pielavedeltä. Erkki Auvinen oli menehtynyt maaliskuun 17. päivänä leikkauksen jälkeen.

Viimeisen kerran tapasin Erkin joulun jälkeen ennen leikkausta, kun vierailimme siskoni ja perheidemme kanssa Erkin ja Eijan luona Auvilassa. Sairaudesta huolimatta tapasin sen entisenlaisen Erkin, jonka olin oppinut aikaisemmin tuntemaan. Hän ei ollut menettänyt ”auvismaista” huumorintajuaan ja suhtautui edelleen toiveikkaasti tulevaisuuteen. Erkin liian aikainen poisnukkuminen olikin iso järkytys.

Erkki jätti lähtemättömän jäljen lähipiiriinsä. Kaipaamaan jäätiin puolisoa, isää, poikaa, veljeä, kummia, isäntää ja hyvää ystävää.

Erkkiä muistaen Pasi Auvinen

RUOKAPUHETTA MIEHET KOKKAAMAAN!

Kirjoittaja Martti Auvinen

Perinteisesti keittiöhommat kuuluivat naisille. Jos oltiin kauempana pihasta, niin kahvitkin vietiin ainakin kesällä naisväen toimesta miehille. Kauempana, vaikkapa ulkoniityllä heinässä joku naisista keitti kahvit nuotiolla. Toki erällä tahi kalareissulla miehetkin keittivät kahvinsa. Kotona keittiö oli varsin visusti naisten valtakuntaa. Isääni en ruokahommissa kotona koskaan nähnyt. Hänelle oli kala ja erityisesti suolakala henki ja elämä. Siksi hän kalasti Pielavedessä vaikka jo rantaan oli matkaa seitsemisen kilometriä. Myymälänhoitaja Santeri Kämäräisen kanssa hän rakensi Pielaveden saareen kalamökin, jossa piti kai joskus kokatakin. Kerran isä kertoi, että mökillä aamupuuroa kaivatessaan hän etsiskeli komerosta aineita. ” Sieltä löyty jottaen Telikatessia, josta puuroo keitetii.” Elovenaksi me sen ymmärrämme. Aikuistuttuani ja jo ammatissa työskennellessäni olin minäkin ruokahommissa avuton. Missäpä sitä ruuanlaittoa olisi oppinut. Kun innostuin Lapin erävaelluksista, niin piti toki laittaa retkiruokia. Makaronit ja ”nötkötti” eli sika-nautasäilyke oli alkuun erinomainen ruoka-aines. Myöhemmin tuli perunamuusijauhe ja muut.

Oman perheeni asuessa Kajaanin Variskankaalla pientaloalueella naapurin rouva puhui minulle, että Variskankaallekin pitäisi saada asukasyhdistys. Niitä kun oli perustettu joihinkin kaupunginosaan. Miten lie päätelty, että minä olisin sopiva pistämään asiaa alulle. Kun hän oli muutaman kerran puhunut asiasta, ryhdyin toimeen. Alueelle oli rakennettu uudet asianmukaiset tilat kotitalouskoululle. Niinpä asukaskokous kutsuttiin koulun johtajan suostumuksella sinne. Alueen asukkaita kertyi tilaisuuteen mukavasti. Aluksi emäntämme esitteli koulua ja kertoi sen toiminnasta. Hän mainitsi muun muassa, että koululla järjestetään myös iltakursseja mm. ruuanvalmistuksen eri teemoista. Tokaisin spontaanisti: - Voisiko koulu järjestää myös miehille ruokakurssin? Johtaja lupasi pohtia asiaa.

Jo muutaman viikon kuluttua oli ilmaisjakelulehdessä ilmoitus tällaisesta kurssista. Ilmoittauduin mukaan. Kurssille otettiin kymmenen ensiksi ilmoittautunutta. Kurssi-iltojakin oli kymmenen. Kullakin illalla oli oma teemansa, esim. kasvisruoat, siivekkäät ym. Hitaana tuumijana äimistelin ensimmäisenä iltana, miten nopeasti porukka ryhtyi toimeen. Huomasi, että näille miehille oli kokkaus tuttua puuhaa. Joukko jaettiin kahden, kolmen ryhmiin, joilla jokaisella oli oma tehtävänsä. Yhdet tekivät pääruokaa. toiset leipoivat tai valmistivat etu- tahi jälkiruokaa. Joka kertaa toteutettiin tietty ateriakokonaisuus. Puuhan lopuksi maisteltiin illan antia. Kymmenen iltaa kului rattoisasti. Taisin itse ehdottaa, että tarttis pitää myös päättäjäiset, joihin naisemme kutsuttaisiin vieraaksi.

Niin valmistimme varsin näyttävän illallisen, jossa oli luonnollisesti miestarjoilijat. Porukka läksi lopuksi ravintolaan jatkoille. Ilta oli mainio päätös onnistuneelle kurssille. Todistuksia ei jaettu eikä kaivattu, mutta jokaiselle jäi kunkin illan ruokaohjeet kotikokkausta varten. Ravintolassa tuli puheeksi, että myöhemmin pitäisi saada kurssille jatkoa. Muutaman vuoden kuluttua tapasin erään tutun kurssilaisen, joka muistutti, että olin lupautunut huolehtimaan siitä, että kurssille tulee myös jatkoa. Asia oli karannut päästäni.

Niin ryhdyin viimein toimeen. Muutaman puhelinoiton jälkeen Marttaliiton piirisihteeri lupasi, että hän järjestää yhdistyksen opetuskeittiössä tällaista koulutusta.

Ryhmän nimeksi tuli Herkuttelevien herrojen kerho. Siihen ilmoittautui kymenkunta miestä, joista enemmistö oli mainitulla kurssilla olleita. Kokoonnuimme kahden viikon välein ja teimme joka kerta varsinaisen ateriakokonaisuuden leivonnasta alkaen. Lopuksi nautimme illan tuloksista. Se oli minulle vaikein osa. Kun joskus klo 21:n tienoilla yritin syödä runsaan aterian, se rasitti helposti täyttyvää vatsaani ja hidasta ruuansulatustani. Illat ja iltayöt vaivasi usein melkoinen ähky. Viisastuin sitten niin, että otin illan tuloksista hiukan mukaani muovirasioissa. Niin vaimokin pääsi maistelemaan ”herrojen herkkuja”, tosin lämmitettynä.

Nämä kokemukset innostivat minua sekä leivontaan että ruuanlaittoon. Hurahdin hommaan niin, että usein tuttavien luona vieraillessamme katselin mieluusti perhe- ja muita aikakauslehtiä, ennen kaikkea ruokasivuja. Usein nappasin niistä mukaan kiinnostavan ruokaohjeen. Enkä ole vaivasta täysin päässyt vieläkään. Olen joskus sanonut, että ruokaharrastus on minulle kompensatiota sille, että olen aina ollut varsin osaamaton timpurin hommissa. Siitähän Auviset ovat olleet tunnettuja kautta aikain. Isäkin teki puusta melkein mitä tahansa ja kävi veistonopettajana monellakin koululla.

KAHDEN KAALIN KEITTO

1 iso parsakaali, 1 iso kukkakaali, 1 litra vettä, 1 kasvisliemikuutio, 1 iso sipuli ja varret, 100 g sulatejuustoa, esim. Viola, hiukan suolaa.

Huuhto ja lohko kaalit luonnonmukaisesti pieniin osiin. Kiehauta vesi. Lisää kasvisliemikuutio ja kaalinlohkot sekä suola. Hienonna sipuli ja lisää keittoon, samoin sulatejuusto paloina. Hämmentele kunnes juusto on sulanut. Keitä 15 minuuttia.

Savolaisia elämänohjeita (Olavi Rytkönen)

Liian paljon hyvvee on ihanoo.

Anna kaekkes, vua elä periks.

Kompastelu voep estee kuatumisen.

Joka ihteessä luottaa, se kykysä tuploo.

Elämän tarkotus on murheen karkotus.

Naara itelles ennen ku muut kerkijää.

Ikkee tulloo, vuan vanahaks ee tarvihe tulla.

Huominen on monesti viikon kiireisin päivä.

Jos mieles tyhjenöö, elä unneuta katkasta iäntä.

Ylä-Savon Auvisten sukuseura ry:n jäsenlomake

Ilmoita tällä lomakkeella itsesi ja muut saman ruokakunnan jäsenet sukuseuran jäseneksi.
Postita rahastonhoitajalle osoitteella: Aune Elolampi, Helmiäispolku 5 B 43, 00530 Helsinki.
Saat myöhemmin viitteellisen pankkisiirtolomakkeen jäsenmaksun maksamiseksi.

Nimi _____

Syntymäaika ja -paikka _____

Lähiosoite _____

Postinumero _____ Postitoimipaikka _____

Puhelinnumero _____

Perhejäseneksi liittyvät saman ruokakunnan jäsenet:

Etunimi	Sukunimi	Syntymäaika ja -paikka

_____

_____

_____

_____

Jäsenmaksut:

varsinainen jäsen 15 euroa

puoliso tai muu perhejäsen 5 euroa